HEYROVSKÝ L. 1992: Tesaříkovití - Cerambycidae. Fauna ČSR 5. Druhé vydání s dodatkem Milana Slámy. Nakladatelství Kabourek, Zlín, 366 pp. ISBN 80-901466-0-0. Cena neuvedena.

Ke stému výročí narození JUDr. Leopolda Heyrovského (1892-1976) vydalo nakladatelství Kabourek reprint jeho zpracování československých tesaříků původně vydaného v roce 1955 nakladatelstvím ČSAV jako pátý svazek edice Fauna ČSR. Od dob vydání pochopitelně došlo jak ke změnám v nazírání na taxonomii čeledi Cerambycidae, tak k pokroku ve výzkumu fauny této čeledi v dnes již bývalém Československu (a je nutno přiznat, že kniha měla některé nedostatky již v době svého vydání), takže kniha byla opatřena taxonomicko-faunistickým dodatkem, který zpracoval Milan Sláma. Protože původní Heyrovského text, který sloužil dlouhá léta našim entomologům jako hlavní studijní pramen k poznání této čeledi (a díky naprostému nezájmu tehdejšího Nakladatelství ČSAV o skutečně požadavky knižního trhu se brzy stal vyhledávanou bibliografickou vzácností), byl reprintován beze změn a je našim entomologům notoricky znám, zaměřím se především na nastalé změny.

Z druhů v Heyrovského původním textu neuvedených ani jako možné byly v Československu nalezeny následující: *Trichoferus griseus*, *Monochamus urussovi*, *Stenopterus ater* a *Theophilea subcylindricollis*. Prvé dva byly zcela jistě zavlečeny a o jejich zdomácnění zatím nejsou, pokud vím, žádné důkazy. Dále byly na druhy povýšeny *Purpuricenus globulicollis* a *Agapanthia intermedia* a nově byl popsán druh *Oberea moravica*. Z druhů uváděných Heyrovským jako možné byly skutečně nalezeny *Xylotrechus capricornis* a *Evodinus borealis*. Naopak Heyrovským uváděný druh *Phytoecia rubropunctata* se u nás nevyskytuje. Výskyt čtyř druhů (*Cortodera flavimana*, *Dorcadion cervae*, *D. holosericeum* a *D. decipiens*) je považován za nejistý, a včetně nich je z území bývalého Československa uváděno 228 druhů. Sám bych k tomuto výčtu předběžně přidal ještě jeden druh - materiál určovaný jako *Tetrops praeusta* totiž velmi pravděpodobně obsahuje dva druhy (larvy z růžovitých dřevin se morfologicky výrazně liší od larev nalezených např. ve vrbách nebo v krušině, ačkoliv rozlišovací znaky dospělců zatím nebyly nalezeny). Bohužel není jasné, který z nich má skutečně nést jméno *praeusta* a zda ten druhý bude možno zařadit pod nějaké již existující druhové jméno nebo bude muset být nově popsán. Celý problém vyžaduje pečlivý komplexní přístup (neboť rod *Tetrops* je taxonomicky velmi obtížný) a studium typových exemplářů všech v úvahu přicházejících nominálních taxonů kategorie druhu.

Pokud se týče vyšší klasifikace, je oproti Heyrovského třem podčeledím (Prioninae, Cerambycinae v širokém slova smyslu a Lamiinae, což byla již v době prvního vydání knihy překonaná koncepce) použito dělení na podčeledí šest (Heyrovského podčeleď Cerambycinae je rozdělena na Spondylinae, Necydalinae, Lepturinae a Cerambycinae s. str.; další podčeleď Apatophyseinae se na uvažovaném území nevyskytuje, stejně jako podčeleď Parandrinae, která je někdy, podle mého názoru zbytečně, vyčleňována z Prioninae). Takové dělení odpovídá moderním taxonomickým koncepcím. Zařazení rodu *Anisarthron* do tribu Callidiini, což byl Heyrovským přejatý hrubý omyl Plavil'ščikova, je zde adekvátně korigováno (rod je v tribu Saphanini podčeledi Spondylinae).

Tribální klasifikace se prakticky u všech podčeledí nachází ve stavu značného chaosu a nebude zde komentována, neboť bude bezpochyby průběžně docházet ke značným změnám, zejména v souvislosti se snahami nahradit regionální klasifikace jedinou klasifikací světovou. Dále proto budu komentovat jen některé dílčí nomenklatorické otázky.

Rodové jméno *Isarthron* Dejean, 1835 bylo umístěno Mezinárodní komisí pro zoologickou nomenklaturu na seznamu zavržených jmen (Opinion 1473, 1988) a je tedy nadále nepoužitelné, validním jménem zůstává *Tetropium* Kirby, 1837. Druh *Obrium* (*Obriopsis*) *bicolor* (v dodatku *Obriopsis bicolor*) byl (podle mého názoru zcela oprávněně) přeřazen do rodu *Stenhomalus* White, 1855 (Danilevsky & Mirošnikov, *Vestnik Zoologii* 1989, str. 87), takže je třeba jej uvádět jako *Stenhomalus* (*Obriopsis*) *bicolor* (Kraatz), a rod *Stenhomalus* se tímto stal součástí západopalaearktické fauny. Rod *Callimus* Mulsant, 1846 není homonymem [*Callimus* Fischer-Waldheim, 1830 (Orthoptera) je nomen nudum vzniklé chybným psaním jména *Callimenus*], a je třeba tímto jménem nahradit mladší objektivní synonymum *Callimellum* Strand, 1928. Platné jméno našeho druhu je proto *Callimus angulatus* (Schrank). Nemám sice k dispozici původní popis, ale je pravděpodobné, že platný tvar je *Ropalopus* Mulsant, 1839 (nikoliv *Rhopalopus*; viz např. Sama, 1988, Fauna d'Italia XXV, Calderini, Bologna). Jméno *Phymatoderus* Dejean, 1837 není použitelné (nomen nudum), takže záměna jména *Phymatoderus* Reitter, 1912 jménem *Reitteroderus* Sama, 1991 byla zbytečná a v platnosti zůstává *Phymatoderus* Reitter [s druhy *lividus* (Rossi), *pusillus* (F.) a *glabratus* (Charpentier)]. Správnost seskupení těchto druhů do jednoho podrodu je podle mne sporná, ale není úkolem této recense řešit taxonomické problémy. Je-li již v doplňku používáno dělení na podrody, měl by být rozhodně rozdělen rod *Pedostrangalia* (*P. revestita* v podrodu *Pedostrangalia* s. str., *P. pubescens* v podrodu *Etorufus* Matsushita, 1933).

Některá drobná přehlédnutí: Autorem druhu *Molorchus marmottani* je Brisout. Autorem druhu *Xylotrechus antilope* je Schönherr. Správné jméno tribu obsahujícího rod *Acanthocinus* je Acanthocinini. Autorem druhu *Saperda similis* je Laicharting. Pravděpodobně rovněž přehlédnutím vznikl chybný tvar *Pyrrhydium* (str. 352, správně *Pyrrhidium*) a *Anarea* (str. 364, správně *Anaerea*).

V momentální situaci nebyla k dispozici osoba ochotná nebo schopná vytvořit novou moderní monografii této skupiny pro území bývalého Československa. Můžeme nad tím vyjádřit politování, ale vzhledem k tomuto faktu lze hodnotit reprint Heyrovského textu s korigujícími dodatky kladně, neboť pomůže zejména mladým entomologům, kteří by jinak původní vydání knihy jen velmi těžce získávali, a jiný souborný český pramen není k dispozici.

Petr Švácha